

BİREY VE TOPLUM

5. Sınıf

Kazanımlar

Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrendiklerimiz

SB.5.1.1. Sosyal bilgiler dersinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak kendi gelişimine katkısını fark eder.

Yeni Okulum

SB.5.1.2. Yakın çevresinde yaşanan bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu açıklar.

Hak ve Sorumluluklarımız

SB.5.1.3. Sahip olduğu haklarının farkında olan bir birey olarak katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranır.

Çocuk Hakları

SB.5.1.4. Çocuk olarak haklarından yararlanmaya ve bu hakların ihlal edildiği durumlara örnekler verir.

ÜNİTE 1

1.

Aşağıdakilerden hangisi sosyal bilgiler dersinin sağladığı katkılardan değildir?

- A) Demokratik hayatın gelişmesine katkı sağlar.
- B) Bayrak ve vatan gibi önemli değerlerin daha iyi benimsenmesine yardımcı olur.
- C) Ülke ekonomisine katkı sağlayan bireyler yetiştirir.
- D) Canlıların ve organizmaların yapısı hakkında bizleri bilgilendirir.

2.

Haklarını ve sorumluluklarını bilen ve bunlara göre hareket eden kişilere "etkin vatandaş" denir.

Verilenlerden hangisi etkin bir vatandaştan beklenen bir davranış olamaz?

- A) Hak ve sorumluluklarına uygun hareket eder.
- B) Kendisi istediği zaman vergisini öder.
- C) Seçim zamanı geldiğinde oyunu kullanır.
- D) Sorumluluk bilinciyle hareket eder.

3.

Sosyal bilgiler dersi toplumsal, ekonomik, siyasi alanlarda bireylerin gelişimine katkı sağlamaktadır.

Buna göre;

- I. yardımlaşma,
- II. ticaret,
- III. demokrasi

kavramlarından hangileri sosyal bilgiler dersiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

4.

Sosyal bilgiler dersi millî kültürümüzü oluşturan temel öğeleri ve süreçleri kavramamıza, millet olma bilincimizin gelişmesine katkı sağlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi millî kültürümüzü oluşturan unsurlardan birisine örnek değildir?

- A) Hacivat ve Karagöz
- B) Keloğlan
- C) Superman
- D) Nasreddin Hoca

5. **Toplumsal hayata büyük katkı sağlayan sosyal bilgiler dersi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Millî birlik ve beraberliğimizi güçlendirir.
- B) Ülkemizi ve dünyayı daha iyi tanımamıza katkıda bulunur.
- C) Tıp alanında meydana gelen gelişmelerle yakından ilgilenir.
- D) Hukuk ve adaletle ilgili konularda vatandaşlara duyarlılık kazandırır.

6.

Türk Kızılayından İhtiyaç Sahibi Suriyeliler İçin Isıtıcı ve Kömür Yardımı Çağrısı

Türk Kızılayı Genel Başkan Yardımcısı İsmail Hakkı Turunç, Barış Pınarı Harekatı ile terörden temizlenen bölgelerde yaşayan Suriyelilerin ısınma ihtiyaçlarının karşılanması için hayırseverlere çağrıda bulundu.

Genel ağ haberi, 14 Aralık 2019

Evde bilgisayarda genel ağ sitelerinde haberleri takip eden 5. sınıf öğrencisi Ahmet, genel ağda yukarıdaki haberi görmüş, çok üzölmüş ve bu haberi babasına göstermiştir.

Etkin ve duyarlı bir vatandaş olan Ahmet'in babası Nevzat Bey'in oğlu Ahmet'e örnek olmak için aşağıdaki davranışlardan hangisini göstermesi beklenemez?

- A) Kızılayın genel ağ sayfasından bölgeye yapılacak olan bağış için açılan banka hesap numarasına para göndermesi
- B) Ahmet'i de yanına alarak buldukları ildeki Kızılay şubesine giderek yetkililerle iletişime geçmesi
- C) İş yerindeki arkadaşlarını telefonla arayarak bu durumla ilgili kurum olarak ne yapabilecekleri konusunda arkadaşlarıyla fikir alışverişinde bulunması
- D) Böyle durumların herkesin başına gelebileceğini söyleyerek Ahmet'i teselli etmeye çalışması

7.

Sosyal bilgiler dersi sayesinde, öğrencisi olduğum okulun, ilçemizde bulunan devlet hastanesinin ve mahallemizde bulunan polis karakolunun bizler için çok önemli birer kurum olduğunu öğrendim.

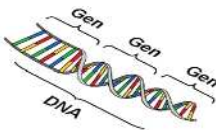

Yukarıdaki öğrenci sosyal bilgiler dersinin hangi alandaki bir faydasına değinmemiştir?

- A) Spor B) Sağlık
C) Eğitim D) Güvenlik

8.

Sosyal bilgiler; tarih, coğrafya, ekonomi, vatandaşlık ve hukukla ilgili konuları içeren bir derstir. Bu ders, bizim etkin bir vatandaş olmamıza katkı sağlar.

Buna göre verilen görsellerden hangisi sosyal bilgiler dersi ile ilişkilendirilemez?

- A) B)
C) D)

9.

Sosyal bilgiler dersi sayesinde kendime ait bir bütçe oluşturmayı öğrendim. Artık ailemin bana verdiği harçlıkları daha iyi değerlendiriyorum.

Selim, sosyal bilgilerin hangi alandaki katkısına değinmiştir?

- A) Ekonomi B) Eğitim
C) Sanat D) Sağlık

10.

Aynı devlet içerisinde yaşayan, birbirlerine karşı hak ve sorumlulukları olan kişilere ---- denir.

Verilen cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Birey B) Toplum
C) Halk D) Vatandaş

11.

AFAD®

10 yaşında

Deprem, sel ve heyelan gibi doğal afetler ile acil durumlara müdahale etme amacıyla 10 yıl önce kurulan Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, ülke genelindeki yapılanmasıyla ihtiyaç duyanların imdadına yetişiyor.

10 YILLIK PROJE VE FAALİYETLER

47 binden fazla kişi gönüllü oldu.

12 milyon kişi "Temel Afet Bilinci" eğitimi aldı.

AFAD, ayrıca son 10 yılda **58 ülkeye 4,5 milyar lira tutarında** insani yardım ulaştırdı.

Verilen bilgilere göre,

- I. Etkin vatandaşlık bilinci ülkemizle sınırlı kalmamış, yurt dışına ulaşmıştır.
- II. Duyarlı vatandaşlar sayesinde AFAD 50 bine yakın üyeye ulaşmıştır.
- III. Toplumsal sorunlara duyarlılık gün geçtikçe azalmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) II ve III   D) I, II ve III

- 12. Etkin vatandaş; ülkesiyle ve dünyayla bütünleşen, toplumsal sorunlarla yakından ilgilenen, ülkesini seven, hak ve sorumluluklarını bilen, birlik ve beraberlik duygusuyla hareket eden, hukuk kurallarına uyan bir kişi olarak düşünüldüğünde etkin vatandaşın;**

- I. televizyonda haber izlerken şehit haberi gördüğünde üzülmesi,
- II. bankada gişe sırası beklerken kendisinin yabancı ülkeden gelen sığınmacılardan daha öncelikli olduğunu düşünmesi,
- III. gönüllülük esasını içeren sosyal sorumluluk projelerinde görev alması

davranışlardan hangisini yapması beklenemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II   D) I, II ve III

5
Sayfa

TEST
1

Beceri Temelli Sorular
5.1.1

Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrendiklerimiz

SOSYAL BİLGİLER

1.

Günlük hayatımızda meydana gelen olayların birçok sebebi vardır ve aynı olay birçok kişiyi farklı şekilde etkilemektedir.

Olayların farklı sebeplerinin olmasına ve aynı olayın birçok kişiyi farklı şekilde etkilemesine ne ad verilir?

- A) Değişkenlik B) Farklılaşma
C) Çok boyutluluk D) Yenileşme

2.

Ayşe

Ayşe 5. sınıfa başlamış, mahallelerinde ortaokul olmadığı için Ayşe'nin ailesi başka mahalleye taşınmış, ailesi ve Ayşe yeni çevre edinmiştir. Ayşe'nin ailesi başka mahalleye taşındığından Ayşe'nin babası Mehmet Bey sabah işe yetişebilmek için sabahları evden daha erken çıkmaya başlamış, annesi Fatma Hanım evlerinin yakınındaki halk eğitim merkezinin açtığı dikiş-nakış kursuna yazılmıştır.

Verilen bu örnekte anlatılmak istenen temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aynı olay farklı kişileri farklı şekilde etkilemektedir.
B) Meydana gelen olayların tek bir sebebi vardır.
C) Olayların sonuçları herkesi aynı şekilde etkilemektedir.
D) Aynı konuyla ilgili sadece bir olay meydana gelmektedir.

3.

İstanbul'un en işlek caddelerinden birisi olan TEM otoyolunda sabah 07.45'te zincirleme trafik kazası meydana gelmiş; kaza sonucu trafikte mahsur kalan birçok sürücü işine geç kalmış, kaza yerine ambulans, polis ekipleri ve oto kurtarma ekipleri gelmiştir.

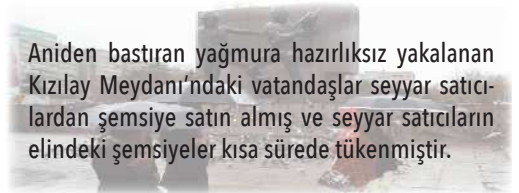
Bu bilgilere göre meydana gelen trafik kazasından;

- I. trafikte mahsur kalan sürücüler,
II. sağlık ekipleri,
III. güvenlik güçleri

hangileri etkilenmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

4.

Aniden bastıran yağmura hazırlıksız yakalanan Kızılay Meydanı'ndaki vatandaşlar seyyar satıcılardan şemsiye satın almış ve seyyar satıcıların elindeki şemsiyeler kısa sürede tükenmiştir.

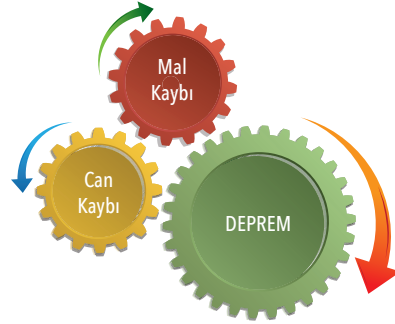
Bu örnekte anlatılmak istenen temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Seyyar satıcıların yaptıkları işin önemli olduğu
B) Olayların çok boyutluluğu
C) Kızılay Meydanı'nda aniden yağmurun bastırabileceği
D) Aynı olaydan herkesin aynı şekilde etkilendiği

5.

Olay ve Sebepleri

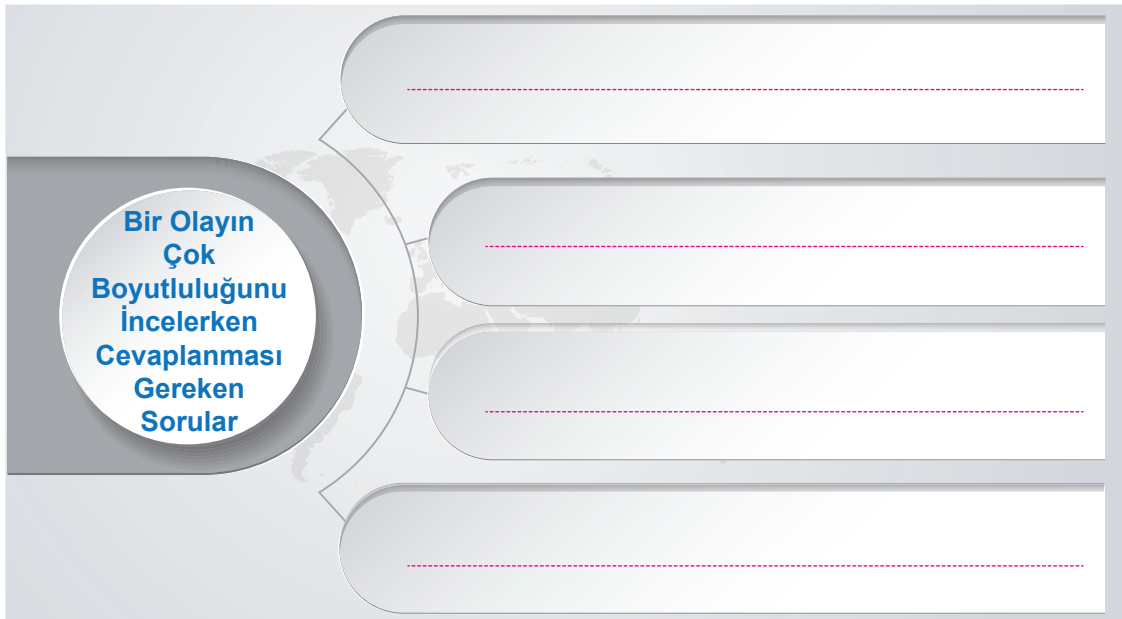

Olay ve Sonuçları

Yukarıda verilen bilgiler göz önünde bulundurulduğunda olayların sebep ve sonuçlarıyla ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisinde bulunulabilir?

- A) Bir olayın birden çok sebebi ve sonucu olabilmektedir.
- B) Aynı olaylar farklı kişileri etkilemektedir.
- C) Depremlerin yol açtığı sorunlar trafik kazasından daha ağırdır.
- D) Trafik kazalarının temel sebebi aşırı hız ve dikkatsizliktir.

6.

Verilen diyagramda boş bırakılan yerlere aşağıdaki sorulardan hangisinin yazılması uygun olmaz?

- A) Olayın nedenleri nelerdir?
- B) Olayın sonuçları nelerdir?
- C) Olayın insanlara etkileri nelerdir?
- D) Olayın gerçekleşme süresi ne kadardır?

7. Olayların gerçekleşme sebebi ve sonucu birden fazla olabilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde çok boyutluluğa örnek bir durum söz konusu değildir?

- A) Ulaşım imkânlarının yetersizliği ve iklim şartlarının elverişsizliği sebebiyle köyden kente göç yaşanması
B) Derslerine düzenli çalışan ve evde ödevlerini aksatmayan Murat'ın LGS'de iyi bir puan alarak fen lisesini kazanması
C) Kanser hastalığına yakalanan Ali'nin tedavi için Ankara'ya gitmek zorunda kalması ve tedavi masrafları için arabasını satması
D) Sabah kahvaltı yapmadan okula gelen Beyza'nın kan şekerinin düşmesi

- 8.

Yoğun kar yağışı nedeniyle Bolu Dağı kara yolu trafiğe kapanmış, sürücüler yolda mahsur kalmış, polis ekipleri ve kurtarma araçları bölgeye sevk edilmiştir. Kar yağışı sebebiyle bölgede okullar 2 gün süreyle tatil edilmiştir.

Verilen bu bilgide aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Meydana gelen olayın sebebi nedir?
B) Olay kimleri etkilemiştir?
C) Kar yağışı kaç gün sürmüştür?
D) Olayın sonuçları nelerdir?

- 9.

Yeni eğitim-öğretim yılının başlamasıyla okullar açılmış, okul alışverişleri başlamış, okul çevrelerinde hareketlilik ve canlanma yaşanmıştır.

Bu örnekteki bilgiler düşünüldüğünde okulların açılmasıyla,

- I. Kırtasiyeler ve giyim mağazalarının işleri açılmıştır.
II. Okula yakın bir evde oturan İhsan Amca öğrenci servislerinin gürültüsünden rahatsız olmuştur.
III. Büşra'nın babası işten çıktığı için kızına okul kıyafeti almakta zorlanmıştır.

hangileri aynı olaydan olumsuz şekilde etkilenmiştir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

10. Mahmut'un yeni işine başlamasıyla ilgili aşağıdaki gelişmelerden hangisi diğerlerinden farklı bir grupta değerlendirilebilir?

- A) Eski işine göre maaşının yükselmesi
B) 8 saat yerine 10 saat mesaide kalmaya başlaması
C) Yeni iş arkadaşları ve çevre edinmesi
D) Mesleki statü ve konumunun artması

11. Aşağıda meydana gelen bazı olayların sebep ve sonuçları eşleştirilmiştir.

Tablonun doğru olabilmesi için hangi seçenekteki maddelerin yer değiştirmesi gerekir?

	Olay	Sebep	Sonuç
A)	Göç	Kırsal kesimde iş imkânının kısıtlı olması	Şehirlerde kentleşme ve konut yetersizliğinin meydana gelmesi
B)	Sel	Aşırı yağışların meydana gelmesi	Ev ve iş yerlerinin sular altında kalması
C)	İş Değişikliği	Yeni kişilerle ve iş arkadaşlarıyla tanışılması	Daha güzel iş imkânlarına sahip olunması
D)	Savaş	Devletlerin başka devletleri ekonomik olarak sömürmek istemesi	Can ve mal kayıplarının meydana gelmesi

- 12.

Ali, Afyonkarahisar'ın Dinar ilçesinde yaşamaktadır. Ali'nin babası memurdur ve tayini Nevşehir'e çıkmıştır. Annesi ise ev hanımıdır ve kronik rahatsızlığı sebebiyle tedavi görmektedir. Ali, ailesiyle birlikte Nevşehir'e taşınmış, yeni okul arkadaşları edinmiş, kaldıkları ev kiralık olduğu için ailenin masrafları da artmıştır. Ayrıca Ali'nin annesinin tedavisi yarım kalmıştır.

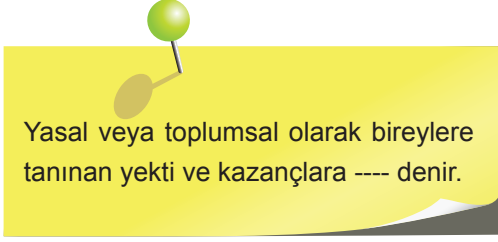
Bu örnek olayda Ali'nin babasının tayinin çıkması aile bireylerini;

- I. ekonomik,
- II. eğitim,
- III. sağlık

hangi yönlerden etkilemiştir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) II ve III   D) I, II ve III

1.

Yasal veya toplumsal olarak bireylere tanınan yetki ve kazançlara ---- denir.

Yukarıdaki tanımda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Rol
B) Sorumluluk
C) Hak
D) Görev

2.

Ortak bir amaç için bir araya gelen, birbirlerini çoğunlukla tanıyan, aralarında ortak bir bağ bulunan ve planlı hareket eden insan topluluğuna grup denilir.

Verilen bu tanıma göre aşağıdakilerden hangisi grup olarak değerlendirilemez?

- A) Bir okulda sene sonu turnuvalarına hazırlanan futbol takımı
B) Yoksullara yardım etme amacıyla kurulmuş bir derneğin yönetim kurulu üyeleri
C) Özel bir ortaokulda görev yapan öğretmenler
D) Otobüs durağında otobüs bekleyen kalabalık

3.

Kişinin içinde bulunduğu grupta üstlendiği veya üstlenmesi gereken göreve rol denilir. Birey bazı rolleri doğuştan kazanırken bazı rolleri sonradan edinir.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi bireyin doğuştan kazandığı rollerden birisidir?

- A) Evlat
B) Öğretmen
C) Doktor
D) Öğrenci

4.

Toplumun temel ihtiyaçlarını karşılamak ve toplumsal hizmetleri vermek amacıyla kurulmuş, çoğunlukla devlet tarafından oluşturulan, sistemli ve süreklilik arz eden teşkilatlı yapılara kurum denir.

Bu tanıma göre;

- I. Atatürk Ortaokulu,
II. Nevşehir Devlet Hastanesi,
III. Necip Fazıl Kısakürek Polis Karakolu

hangileri kurum olarak değerlendirilebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

5.

Diyagramda verilen gruplara ait rollerin doğru eşleştirilebilmesi için hangi numaralı grupların yer değiştirmesi gerekir?

A) 1 ve 3

B) 2 ve 3

C) 2 ve 4

D) 3 ve 4

6.

İşini severek yapan, öğrencileri tarafından çok sevilen ve başarılı bir öğretmen olan Ali Bey haftanın üç günü bir müzik grubunda solist olarak sahneye çıkmaktadır. Spora büyük ilgisi olan Ali Bey bir basketbol takımında basketbol oynamakta ve antrenmanlara düzenli olarak katılmaktadır. Sosyal sorumluluğa büyük önem veren Ali Bey, Türk Kızılayının gönüllü bir üyesidir ve gerekli durumlarda Türk Kızılayı ekipleriyle birlikte arama kurtarma çalışmalarına katılmaktadır.

Bu bilgilerden hareketle Ali Bey ile ilgili,

- I. Birden fazla grupta rol almaktadır.
- II. Görev aldığı rollerin sorumluluklarını ihmal etmektedir.
- III. En fazla vakit geçirdiği rol basketbol oyunculuğudur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) II ve III

D) I, II ve III

7.

Okulda kendini hâlsiz hisseden Cemre okul bittikten sonra eve gelmiş, annesine hâlsiz olduğunu söylemiştir. Cemre üzerini değiştirdikten sonra annesiyle birlikte belediye otobüsüne binerek diğer mahalledeki sağlık ocağına gitmiş, muayene olmuş ve doktorun verdiği ilaçları annesiyle birlikte eczaneden almıştır.

Bu bilgilere göre Cemre devlet kurumlarının sağladığı imkânlardan;

- I. eğitim,
- II. sağlık,
- III. ulaşım

hangilerini kullanmıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) I, II ve III

8.

Herkes kapısının önünü temizlerse her yer tertemiz olur.

Bu sözde ön plana çıkarılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hak
- B) Dürüstlük
- C) Sorumluluk
- D) Sosyalleşme

9.

Birey aynı veya farklı grupta aynı anda birden fazla rol üstlenebilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ortaokul öğrencisi Hande'nin okulda üstlenebileceği rollerden birisi değildir?

- A) 5/A sınıf başkanlığı
- B) Okul voleybol takımı kaptanlığı
- C) Yeşilay Kulübü başkan yardımcılığı
- D) İl Halk Kütüphanesi üyeliği

10.

Mete Han ortaokul 5. sınıf öğrencisidir. Sosyal bilgiler dersinde öğretmen sınıfı dörderli gruplara ayırmış ve her gruba bir proje ödevi vermiştir. Yirmi kişilik sınıf beş farklı grup olarak proje ödevlerini almıştır. Öğretmen her gruptan birer öğrenciyi grup başkanı yapmış ve grubu organize etme işlerini grup başkanına vermiştir. Mete Han grup arkadaşlarına güvenerek proje ödevi çalışmalarına katılmamıştır. Dönem sonu geldiğinde öğretmen ödevleri değerlendirirken Mete Han'ın grubu beş grup içerisinde sonuncu olmuştur.

Verilen bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) En zor proje ödevi Mete Han'ın grubuna denk gelmiştir.
- B) Mete Han sorumluluklarını yerine getirmemiştir.
- C) Öğretmen, Mete Han'ın grubuna ön yargılı davranmıştır.
- D) Mete Han'ın grup arkadaşları yeterli çalışmayı yapmamıştır.

11.

Musa Bey küçük bir köyde doğmuş, annesi, babası, ablası ve kardeşiyle birlikte zor şartlar altında çocukluk yıllarını geçirmiştir. İlkokulu, ortaokulu ve liseyi bitirdikten sonra Ankara Üniversitesini kazanan Musa Bey, üniversiteden mezun olduktan sonra Ankara'da bir bakanlıkta işe başlamış, evlenmiş, iki çocuk sahibi olmuştur. Azimli ve çalışkan olan Musa Bey çalıştığı bakanlığın İnsan Kaynakları Müdürlüğüne kadar yükselmiş, çocuklarının iyi bir eğitim almasını sağlamış, oğlu doktor, kızı mühendis olmuştur. Oğlunun düğününü yapan Musa

Bey emekli olmuş ve torunuyla vakit geçirerek emekliliğin tadını çıkarmaya başlamıştır.

Verilen bu bilgiye göre Musa Bey'le ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Üstlendiği roller yere ve zamana göre değişim göstermiştir.
- B) Evlat, kardeş, abi, öğrenci, eş, yönetici, baba ve dede rollerini üstlenmiştir.
- C) Dede rolünü yöneticilik rolünden daha önce üstlenmiştir.
- D) Aynı anda farklı roller üstlendiği durumlar olmuştur.

12.

GRUPLAR VE KURUMLAR	
<p>OYUN GRUPLARI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grup üyelerinin sosyalleşmelerine katkı sağlar. • İnsanların enerjilerini atıp sağlıklı bir bedene sahip olmalarına yardımcı olur. • Hak ve sorumluluk bilinci geliştirir. 	<p>OKUL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eğitim ihtiyacını karşılamak amacıyla genellikle devlet tarafından oluşturulan kurumlardır. • Bünyesinde sınıf, oyun grubu, arkadaş grubu, koro gibi farklı grupları barındırmaktadır.
<p>AİLE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bireylerin doğuştan itibaren üyesi oldukları gruptur. • Toplumsal hayatın devamına katkı sağlayan en önemli kurumlardandır. 	<p>ÇALIŞMA GRUBU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Okulda veya okul dışarısında ders amaçlı oluşturulan kısa süreli gruptur. • Grup üyelerinde ortak bir amaç ve sorumluluk bilinci vardır.

Yukarıdaki verilenler göz önünde bulundurulduğunda aşağıdaki çıkarımlardan hangisinde bulunamaz?

- A) Bir kurum aynı zamanda bir grup olabilmektedir.
- B) Grup ve kurumlar sosyal hayatın gelişmesine katkı sağlar.
- C) Bazı kurumların içerisinde değişik gruplar bulunabilmektedir.
- D) Grup ve kurumların tamamı devlet desteğiyle oluşturulmaktadır.

1. Ailesiyle birlikte pamuk tarlasında tarım işçisi olarak çalışan Hasan nisan, mayıs ve haziran aylarında okuluna devam edememektedir.

Bu bilgiye göre Hasan çocuk haklarından hangisinden mahrum bırakılmaktadır?

- A) Beslenme B) Eğitim
C) Güvenlik D) Barınma

2. Dünya Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre her birey 18 yaşına gelene kadar çocuktur. Bu sebeple sözleşmeye imza atan devletler ülkelerindeki çocukları uluslararası hukuk gereği korumakla yükümlüdür.

Buna göre aşağıdaki durumlardan hangisinde devlet, çocukların haklarını korumak amacıyla duruma müdahale eder?

- A) 7 yaşındaki Murat'ın ailesi tarafından tatile götürülmesi
B) 6 yaşına giren Zehra'nın mahallelerindeki ilkokula kaydolması
C) 15 yaşındaki Emine'nin ailesi tarafından evlendirilmeye çalışılması
D) Kanser hastası 12 yaşındaki Ayla'nın ailesinin yazılı izniyle kemoterapi tedavisi görmesi

3. Depremde evleri zarar gören Hüseyin, ailesiyle birlikte geçici olarak Türk Kızılayı çadırına yerleştirilmiş ve bir süre ailesiyle birlikte çadırda yaşamıştır.

Verilen bilgiye göre Hüseyin çocuk haklarından en çok hangisi açısından zarar görmüştür?

- A) Eğitim B) Barınma
C) Sağlık D) Beslenme

4. **Çocuk haklarının önemini kavramış ve çocuk hakları konusunda duyarlı bir kişiden aşağıdaki davranışlardan hangisi beklenemez?**

- A) Afrika kıtasındaki yoksul çocuklara kıyafet yardımı yapan bir vakfa para yardımı yapması
B) Mahallesine yeni yapılan bir okula kırtasiye malzemesi bağışlaması
C) Hastanelerde yoğunluk olduğu için çocukların tedavisinin sonraya bırakılmasını istemesi
D) Türk Eğitim Vakfına para yardımı yapması

5. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin bazı maddeleri şunlardır:

- Her birey 18 yaşına gelene kadar çocuk sayılır.
- Kamu kurumları, mahkemeler, idari makamlar ve yasama organları tarafından yapılan, çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde temel düşünce çocuğun yararadır.
- Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir, bu hakta ülke sınırlaması yoktur.

Verilen bu maddeler göz önünde bulundurulduğunda Çocuk Hakları Sözleşmesi'yle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Çocukluğun hangi süreyi kapsadığı sözleşmede belirtilmiştir.
B) Çocukları ilgilendiren durumlarda çocuğa fayda sağlayan çalışmalar ön plana çıkarılmıştır.
C) Çocukların ekonomik sektörlerde çalışabileceği alanlar belirlenmiştir.
D) Çocukların fikir ve kanaat hürriyeti güvence altına alınmıştır.

6.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi belirli bir yaşa gelindikten sonra kullanılmaya başlanan çocuk haklarındanıdır?

- A) Barınma Hakkı
B) Beslenme Hakkı
C) Sağlıklı Yaşama Hakkı
D) Eğitim Hakkı

7.

Ailesiyle birlikte yaşayan Ece, 5. sınıfta eğitim görmektedir. Hastalandığı zaman hastaneye gidip rahat bir şekilde tedavi olabilmektedir.

Verilen bu bilgilerde Ece'nin çocuk hakları ile ilgili;

- I. barınma,
- II. eğitim,
- III. sağlık

hangilerini kullandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

8.

İkiz kardeşi Cem ve ailesiyle birlikte yaşayan Fatma, ikiz kardeşiyle birlikte aynı sınıfta eğitim görmektedir. Fatma'nın babası maddi durumlarının iyi olmadığı gerekçesiyle Fatma'yı liseye gönderemeyeceğini evde sürekli vurgulamaktadır.

Bu bilgilere göre Cem'in babasına,

- I. Benim lise eğitimime devam etmem ailemiz için yeterlidir.
- II. Eğitim görmek Fatma'nın da en doğal hakkıdır.
- III. Biz çocukların eğitim hakkı kanunla güvence altına alınmıştır.

hangisini söylemesi çocuk hakları açısından uygun değildir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

9.

Çocuk hakları; çocukların hem fiziksel ihtiyaçlarını hem de bilişsel ihtiyaçlarını karşılaması açısından çocuklar için çok önemlidir. Fiziksel ihtiyaçlar karşılanmadan bilişsel hakların kullanılması çocuklar için tam verimlilik sağlamaz.

Verilen bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi çocukların fiziksel ihtiyacının karşılanmasından öte bilişsel ihtiyaçları karşılamaya yöneliktir?

- A) Barınma Hakkı
- B) Eğitim Hakkı
- C) Sağlıklı Yaşama Hakkı
- D) Beslenme Hakkı

10.

Dünya üzerinde bütün çocukların doğuştan sahip olduğu haklara çocuk hakkı denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi çocuk haklarından birisi olarak nitelendirilemez?

- A) Genel ve yerel seçimlerde oy kullanma
- B) Sağlıklı bir şekilde beslenme
- C) Güvenli bir şekilde barınma
- D) Eğitim-öğretim görme

11.

UNICEF'DEN OKUL ÇAĞINDAKİ ÇOCUKLARLA İLGİLİ RAPOR

UNICEF, İstanbul'da yapılacak Dünya İnsani Zirvesi'nden önce yayımladığı raporda, kriz bölgelerinde yaşayan çocukların acil eğitim desteğine ihtiyaç duyduğunu açıkladı.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle,

- Savaş ve çatışmalar çocukların eğitim hakkını olumsuz etkilemektedir.
- İç çatışma ve savaşlarda eğitim alanında en fazla zarar gören ülke Suriye'dir.
- UNICEF çocuk hakları ile ilgili çalışmalar yapmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) I ve III   C) II ve III   D) I, II ve III

12.

Ünlü bilim insanı Albert Einstein'nın bu sözünde vurgulamak istediği temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- Çocukların mutlu olmadığı bir ortamda bilimsel gelişmeler bir anlam ifade etmez.
- Bilimsel gelişmelerin yaşandığı yerlerde çocuklar daha mutludur.
- Çocuklar olmadan bilimsel gelişmelerin yaşanması çok zordur.
- Çocukların mutsuzluğu insanları bilimsel çalışmalara yönlendirmektedir.

Kısa Notlar Kısa Notlar Kısa Notlar

KÜLTÜR VE MİRAS

5. Sınıf

Kazanımlar

Uygarıkları Öğreniyorum

SB.5.2.1. Somut kalıntılarında yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.

Çevremizdeki Güzellikler

SB.5.2.2. Çevresindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesnelere ve eserleri tanıtır.

Kültürel Zenginliğimiz

SB.5.2.3. Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığı çevrenin kültürel özelliklerini karşılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirler.

Kültürümüzü Tanıyalım

SB.5.2.4. Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamadaki rolünü analiz eder.

Geçmişten Günümüze Kültürümüz

SB.5.2.5. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir.

ÜNİTE 2

1.

Uygarlık; bir ülkenin veya bir toplumun maddi ve manevi varlıklarını, düşünce, sanat, bilim ve teknoloji ürünlerinin tümünü ifade eder.

Verilen bu tanıma göre aşağıdakilerden hangisi herhangi bir uygarlığa ait gelişme olarak değerlendirilemez?

- A) Sümerlerin çivi yazısını oluşturması
- B) Lidyalıların parayı ekonomi tarihine kazandırması
- C) Fenikelilerin alfabe oluşturması
- D) Mısırlılarla Hititler arasında Kadeş Antlaşması'nın yapılması

2.

İklim, ulaşım, doğal kaynak bakımından çok önemli olan Anadolu'da İlk Çağ'da farklı uygarlık ve medeniyetler kurulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi Anadolu'da kurulan İlk Çağ uygarlıklarından birisi değildir?

- A) Sümerler
- B) Urartular
- C) Frigler
- D) Hititler

3.

Tarımı korumak için sert tedbirler almışlardır.

"Fibula" adlı çengelli iğneyi icat etmişlerdir.

Başkentleri Ankara-Polatlı yakınlarındaki Gordion'dur.

Bazı özellikleri verilen Anadolu uygarlığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Asurlular
- B) Frigler
- C) İyonlar
- D) Urartular

4.

Anadolu'da kurulan en eski uygarlık Hititler'dir. Hitit uygarlığının kendine ait birçok özelliği vardır.

Hititlerle ilgili verilen bilgilerden hareketle,

- I. Çok tanrılı bir din anlayışı var olmuştur.
- II. "Pankuş" adı verilen meclisleri vardır.
- III. Dünyanın ilk yazılı antlaşması olan Kadeş Antlaşması Hititlerle Mısırlar arasında imzalanmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III